

RENAȘTEREA

„Pentru că nu fac binele
pe care-l voiesc, ci răul
pe care nu-l voiesc, acela
îl fac“.

Rom. 7, 19.

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Redactor: Prot. A. FAUR

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinowski Nr. 18.

Cu gândul la pelerinaje

De veacuri s'a consacrat tradiția ca de ziua hramului, mănăstirile să devină centre de primenire duhovnicească mai accentuată decât de obicei.

În aceste zile întregul așezământ îmbracă haină de sărbătoare, serviciile sfinte fiind mai înălțătoare și mai chemătoare.

Cu zile înainte, credincioșii din împrejurimi își lasă trebile și pleacă în grupuri spre bisericuța din deal, unde o mână de oameni, închinați Domnului, îi așteaptă spre a le împărtași ceva din desaga cea plină de binecuvântare a Evangheliei.

În vremea hramului, credincioșii sunt cuprinși de un adevărat foc ceresc, mergând pe jos distanțe mari, în ordine și cântând numai imne religioase. În unele locuri, pelerinajele se transformă în adevărate procesiuni cu icoane și prapori, transfigurând toată ființa celor ce participă.

Personal am luat parte la asemenea manifestațiuni și nu mică mi-a fost surprinderea când am văzut sufletul poporului și spontaneitatea cu care își exteriorizează convingerile.

Orice s'ar zice, suntem un neam de oameni religioși și pătrunși de duhul credinței noastre strămoșești.

Spunând unele ca acestea, nu anticipăm nimic. Rămănem ceea ce am fost și vom fi ceea ce suntem. Ne dăm însă seama că suntem oameni și trăim pe pământ. Dar nu uităm că originea noastră e de dincolo de zare. Prin aceasta nu dorim să ne rupem de lume și nici să nesocotim rosturile ei în viața individului și a colectivității, dar nu am vrea nici să uităm de originea adevărată ce o avem, pentru a nu cădea într'o extremitate care, poate mai repede ar strica societății decât i-ar ajuta. Convingerea că apartii lumii, că ești *numai* o mică făcătură a ei care, ca mâine, se poate transforma în cine știe ce compuși chimici, fără să mai rămână ceva, poate îndemna pe

om la treabă, dar îl poate și îngreuna de atâta zăbavă, fără nicio perspectivă pentru suflet, care nu se mulțumește numai cu atât.

Omul conștient de dualitatea ființei sale trăiește totdeauna pe un plan mai înalt. Nu se uită pe sine, dar nu va uita nici adevărul că și semenul său e din același aluat ca și dânsul și, ca și dânsul, e bine să fie înțeles și ajutat pentru a-și face și el viața mai senină sub soare.

*

Din trecutul involburat al istoriei, se cunoaște rostul adânc pe care l-au avut mănăstirile asupra formației noastre spirituale. Retrasede, undeva, într'o poiană de pădure, pe o culme de deal, pe valea unei ape, sau chiar în inimă de codru, fiecare a fost un loc de reculegere unde alătura de ciripitul sglobiu al păsărelelor, se auzea vocea duiosă a vre-unui călugăr bătrân, care, prin mireasma tămâiei, înălța rugăciuni pentru binele și fericirea poporului întreg.

Duhul evanghelic, liniștea și pacea, ca și cultura mai pronunțată de care erau stăpâniți cei ce conduceau aceste așezăminte i-au legat adânc de sufletul profund religios al părinților noștri.

Noi le privim așa cum sunt: Instituții sfinte și cu rol de a înduhovnici și sfinți pe cei ce se apropie cu inimă curată de altarele lor, chiar și dacă printre viețuitorii lor se pot strecura și de aceia care ar fi stăpâniți de alte gânduri decât acelea care se cer. Și cum Biserica e o instituție ce e pe deasupra conțințentei vremilor și a oamenilor, mănăstirile sunt și rămân aceleași oaze cu apă răcoritoare. De aceea, un pelerinaj, de hram, la o mănăstire e mai mult decât un simplu drum de plăcere printr'o pădure umbroasă și răcoritoare. În mănăstire omul își găsește — chiar și pentru un moment numai — liniștea pe care în altă parte nu o poate afla. Și dacă, cu această călă-

torie, i se mai dă prilej să posească și cu gândul în adâncul conștiinței sale, spre a se regăsi pe sine în lumina adevăratei sale ființe, a aflat cel mai nimerit drum. Pe lângă destinderea fizică, va afla și una spirituală care va avea darul să-l mulțumească pe deplin.

Nu putem încheia aceste urme considerațiuni fără un în-

demn cald față de toți aceia care sunt dornici de o adevărată creație. La o mănăstire, ori-când, dar mai ales de hram, găsești răcoare și ciripit de păsărele, dar, ce este mai important, te poți regăsi pe tine în lumina vremelnice și a veșniciei dintru care ai fost creat.

Pr. AUG. FAUR

Pericolul sectar sub mască religioasă

Ani de-arândul, Biserica noastră dreptmăritoare, prin slujitorii ei, a dus o adevărată campanie prin graiu viu și publicații, împotriva propagandei nefaste sectare, dumirind poporul asupra mașinațiilor obscurantiste. Căci, doctrina și propagandă feluritelor secte, care de cari mai fantasmagorice, constituie o tentativă serioasă împotriva edificiului statal, din punct de vedere național, social și politic, — camuflată sub mască religioasă. Dar, durere trebuie s'o mărturisim dela început că, de cele mai multe ori, cuvântul înaripat și greu al Bisericii, a fost „glasul celui ce strigă în pustie.“ Fiindcă, nu s'a ținut cont până acuma de gravitatea pericolului sectar, vizat de ea și desvăluit abia astăzi, în toată goli-ciunea lui, de organele de stat. Iar preoțimea a fost invinuită, pe nedrept, ca provocatoare și ațățătoare la ură și vrăjmășie între oameni.

Înțelegem, ca cineva să aibă o credință deosebită de a noastră dar nu putem admite ca cineva care se bucură de oblăduirea și grija civică a stăpânirii, din toate punctele de vedere, să fie unealta străinismului, de dragul arginților. Manevra acestor „agenți“, îmbrăcați în piei de oaie, cu Domnul pe buze și cu șiretelnicul lor plan la inimă nu e atât de dăunătoare Bisericii, — pe care nici porțile iadului nu o vor birui, ci mai ales structurii organice a Statului, cu toată orânduirea lui instituțională. Căci religiozitatea sectelor e numai aparentă, pentru a mijloci protecția statului, pe când în fond, ele luptă pe toate căile și cu toate puterile disponibile, finanțate de peste hotare, pentru triumful năsbântiilor doctrinale, subversive și periculoase ordinii publice.

Propaganda sectară, condamnată unitatea și prosperitatea poporului, semănând zizanii între oameni și

propagând prin predici amorte și broșuri instigatoare, cu fațade religioase, — de tâlcuire și răstălmăcire a pericopelor biblice, după bunul lor plac, — disprețul față de ordinea statală, garantată prin legi și disconsiderarea supușeniei și respectului față de autorități. Cu toate că, Apostolul Pavel, a adresat, pentru toate neamurile și timpurile, mesajul îndatoririi și îndreptățitei supunerii față de stăpânire, prin cuvintele: „Tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri căci nu este stăpânire decât dela Dumnezeu și stăpânirile cari sunt dela Dumnezeu sunt rânduite. De aceea cel ce se împotrivesc stăpânirii, rânduelii lui Dumnezeu, se împotrivesc, iar cei ce se împotrivesc, singuri își atrag osânda.“ (Rom. 13, 1-2). Sectarismul e ostil oricărui progres social, socotindu-l superfluu, de vreme ce, — zic ei — sfârșitul lumii e inevitabil și atât de apropiat. Fără să i-a aminte la cele spuse de Mântuitorul: „Însă de ziua și de ceasul acela nu știe nimenea, nici îngerii din ceruri, ci numai Tatăl meu singur. (Matei 24. 36). Sub acest raport de neavenit sunt concepute și comentate de sectari, — martorii lui Iehova, mileniști sau Studenții în Biblie, tremurătorii sau pentecostaliștii, etc. — toate măsurile legislative de stăpânire, de ordin politic, social și economic. Esclivarea dela împlinirea obligațiilor militare, refuzul prestării jurământului și mânăuirii armei în cazarmă și în timp de război, pentru pocăiții nazareni, mileniști, molocani, adventiștii rigoriști și lipoveni, — e un punct doctrinal, de opreliște sub sancțiunea săvârșirii păcatului omuciderii. Deși dumnezeiasca Scriatură îndreptățește purtarea și mânăuirea armelor când zice: „...temete, — de stăpânire — că nu în zadar poartă sabie“, (Rom.

13, 4). Și iarăși: „...toți cei ce scot sabie de sabie vor muri“ (Mat. 26, 52).

Deșanțata propagandă sectară, contribuie într-o măsură oarecare la desagregarea societății și la slăbirea rosorturilor ei morale, prin practicarea diferitelor moravuri ușoare, de ex. Inochentiștii. Prin ea, (propagandă), inspiră în sufletului poporului, — cu însușirile lui atât de nobile și verificate atât de auster, de vremuri, nesigurantă, lipsă de inițiativă, inactivitate și tândălim, în toate ramurile și treburile obștești.

Dacă sectele nutresc aversiune față de Biserică și tagma preoțească o fac cu un scop bine definit și pe motivul că, viața sufletească a poporului nostru, e strâns legată de acest așezământ dumnezeiesc și de slujitorii lui. Iar pentru a se furișa în sufletul lui sectarismul folosește ignobila manoperă de hulă împotriva Bisericii și blasfemiatoare frazeologii la adresa preoțimii, pentru a provoca consternare și dispreț în popor, pescuind de cele mai multeori în apă „tulbure și în rândurile celor slabi de inger“. Căci scris este: „...bate-voiu păstorul și se vor risipi oile“. (Marcu 14 27). Recrutând astfel, „credincioși“ și ce-ățeni creduli pentru mult așteptata împărăție de o mie de ani, (mileniștii) „cu cer nou și pământ nou,“ (Ap. 20, 4-5, 21, 1).

Căci după învățătura acestora, are să se înstăpânească, — zic ei, — pe pământ o nouă împărăție, care va dura o mie de ani și în care va avea loc o nouă împărțire a bunurilor, de cari se vor împărții numai ei, „frații“, (în bazaconii), — căci numai ei, vor supraviețui acestor transformări terestre-apocaliptice (?). Vedem că, ceva mai hasardat nici că poate concepe o minte sănătoasă. Iar profesarea unor asemenea năsbântii, în păturile largi ale poporului, îi primejduesc bunul mers, manifestându-se ca un flagel social, cu repercusiuni îngrijorătoare. De aceea se impune o cât mai grabnică și ra-

dicală primenire spirituală, în rândurile poporului dela sate și orașe.

Am expus, în liniamente generale, pericolul pe care-l prezintă conglomeratul sectelor, sub masca lor religioasă, pentru viața statului și independența națională a popoarelor, dornice de-o trăire pașnică. Vizând și accentuând, prin aceste rânduri, necesitatea întovărășirii apostolatului imperativ al Bisericii, cu apostolatul

laic și cu concursul neprecupețit al organelor administrative. Acesta este un postulat imperiosal vremii, pentru a stăvili și zădărnici propaganda sectară, — prin regăsirea factorilor, cu răspundere în viața maselor, în împreună lucrare, în făgașul propășirii și promovării intereselor superioare ale poporului român.

Pr. Gh. Gh. Lupșe-Cara

SERBAREA LICEELOR NOASTRE

Ca și în ceialtați ani, liceele noastre confesionale, ne-au prilejuit momente de aleasă înălțare sufletească, nu numai în decursul anului școlar, ci și cu ocazia serbărilor de sfârșit de an.

Liceul de fete „Doamna Stanca“ și-a încheiat anul la 27 Iunie c. printr'un program care a reușit să câștige aprecierea unanimă a tuturor celor ce au fost de față.

După ce elevele și profesorele au luat parte la serviciul divin, s'au întrunit în curtea liceului din strada Avram Iancu Nr. 6 unde s'a desfășurat programul. Programul a fost precedat de un Te-Deum, oficiat de P. C. Cons. Aug. Faur și P. C. Preot Petre Dumitreasa, profesor de religie. A urmat apoi cuvântul Dș. Hortensia Roșcău, care a înlocuit pe D-na Olga Iliescu consiliera educativă, arătând bogatele realizări pe care On. Guvern le-a făcut în ultima vreme pentru consolidarea Republicii noastre.

Nu putem să trecem neînserată frumoasa scenetă a elevelor de cl. I „Ultima zi de școală“ lucrată de D-na Victoria I. Vătășescu, prof. de limba franceză. Cu o prezență de spirit rară, elevele clasei I ne-au introdus într'o serie de intimități de a le lor, din decursul anului, pentru ca să ne arate mai apoi gândurile

frumoase ce le înaripează sufletul pentru ziua de mâine. Strădania lor a și fost, dealtfel răsplătită cu cuvinte măgulitoare și aplauze din partea publicului.

Cuvântul Doamnei Cornelia Drob, directoara liceului a fost sobru, minuțios și calculat. Cu un spirit critic, a analizat toate momentele din decursul anului, a subliniat aportul pe care fiecare profesor sau profesoară l-a adus pentru o cât mai bună promovare a învățământului și a prestigiului școlii, pentruca în partea finală, să adreseze câteva cuvinte de inimă, rupte din inimă, tuturor elevelor ce pleacă în vacanță.

Drapelul muncii a fost atribuit elevelor de cl. I. Cu seninătate, reprezentanta clasei, Lorena Vătășescu, a răspuns că vor căuta să fie demne de cinstea ce li s'a arătat, asigurând pe D-na Directoare că vor munci și la anul cu aceeași dragoste de carte ca și până acuma.

În numele Uniunii Asociației de Elevi (U. A. E. R.) a vorbit Lidia Lazar din cl. VII, arătând strădania pe care o depune asociația lor, pentru asigurarea drepturilor lor și a disciplinei ce trebuie să domnească între ei.

În numele părinților a vorbit Dl Dr. I. Prăgoi.

După anunțarea rezultatului pe clase, s'au împărțit premii elevelor meritoase. Programul s'a încheiat

cu „Dansul gospodinelor“ și Imnul Republicii, cântat de corul elevelor sub conducerea Dș. prof. Ruxanda Ciobanu.

Școala a avut și o frumoasă expoziție de lucru de mână și desen, cu minuțiozitate aranjată de Dș. C. Leucă.

Cu acest prilej s'a vizitat și grădina școlii, care, prin hărnicia și destoinicia D-nei Directoare C. Drob s'a transformat într'un mic parc atrăgător.

Serbarea liceului de băieți s'a ținut cu două zile mai târziu, de ziua Sf. Apostoli Petru și Pavel.

După oficierea sf. Liturghii în Catedrală, elevii s'au întrunit în sala cea mare a Episcopiei, unde s'a desfășurat programul. A vorbit Dl Prof. Eugen Todoran, consilier educativ. După domnia sa, a luat cuvântul P. C. Arhidiacon Dr. I. Zăgrean, dir. liceului, care a arătat, în cuvinte de apreciere, munca pe care a depus-o fiecare profesor pentru buna promovare a școlii. La sfârșit a citit situația de clasă a elevilor. Elevii buni au fost premiați.

Menționăm cu acest prilej bunul gând pe care l-a avut direcțiunea de a ajuta cu bunuri în natură pe elevii cei mai meritoși, dându-le în felul acesta un ajutor pe care l-au simțit.

După cuvântul reprezentantului U. A. E. R.-ului, a vorbit Dl Dr. N. Popa în numele părinților.

P. S. Sa Episcopul Nicolae fiind de față, ca și la liceul de fete, a adus mulțumiri direcțiunii și corpului profesional pentru interesul și dragostea cu care au muncit și în anul acesta pentru instruirea și educarea copiilor noștri.

La sfârșit s'a vizitat expoziția de lucru de mână și desen.

Nu putem să încheiem răvașul acesta fără să nu amintim și de serbarea culturală și artistică pe care liceele noastre au dat-o în ziua de 30 Mai a. c. în sala cea mare a Colegiului Academic, cu un program de cântece, exerciții ritmice și dansuri.

Tradiția pe care aceste două instituții de cultură au reușit să și-o creieze în anii trecuți, a fost și mai mult întărită prin această serbare. Totul a fost armonios, artistic și bine executat.

Strădania profesorilor și a elevilor noștrii a fost, de altcum, pe deplin răsplătită, având o asistență aleasă care a umplut sala Colegiului până la refuz. a. f.

FOILETON

Gh. Dima

(O cronică întârziată)

S'a implinit dăunăzi (1947 Oct. 10), 100 de ani dela nașterea lui Gh. Dima. Este deosebit de important pentru noi să ne ocupăm de viața și activitatea marelui artist. Nu avem pretenția însă, de a prezenta un studiu critico-științific asupra vieții și operei lui Gh. Dima.

Aproape întreaga-i operă și în special, lucrările scrise în a doua jumătate a vieții sale, sunt inspirate sau au la bază cântarea de strană, muzica noastră bisericească. Aceste lucrări de o rară frumusețe artistică, cu un adânc substrat sufletesc, izbucniri ale unui sincer sentiment religios, vor rămânea poate neîntrecute în biserica noastră.

S'a născut la 10 Oct. 1847 în Brașov. Deși încă de mic arată o reală înclinație spre artă, a fost totuși îndrumat spre o carieră mult mai practică: ingineria. După terminarea studiilor primare și secundare la Brașov și Viena, este trimis la politehnică din Karlsruhe. Aici însă copleșit și conștient de valoarea talentului său artistic, se hotărăște definitiv de a trece peste dorința părintească, închinându-și toată activitatea sa studiilor muzicale.

Face canto și științe muzicale cu unii dintre cei mai de seamă profesori și maestri ai timpului.

La Klagenfurt, cântă în opera „Hughenoții“ și în „Robert le Diable“. În 1880, îl găsim la Lipsca pentru perfecționarea studiilor muzicale.

După terminarea studiilor, 1881, este numit profesor la seminarul „Andreian“ din Sibiu, conducătorul corului religios al Catedralei mitropolitane, preluând și direcțiunea „Reuniunii de Cântări“, care avea să joace un rol atât de important în viața culturală a sibienilor.

Timp de 18 ani, în acest oraș își dezvoltă și desăvârșește talentul său, compunând aici cea mai mare parte a operei sale. Dat fiind că la Sibiu, Sașii aveau o societate culturală mult superioară Românilor, prezența și activitatea rodnică a lui Gh. Dima, a fost deosebit de folositoare. Însăși Sașii, pentru a nu fi depășiți în manifestările culturale, și pentru a nu risca oarecum o decădere față de asociația românească, invită în 1887 pe Gh. Dima, să primească și conducerea Asociației de cântări săsească „Hermanstädter Mannergesangverein“.

În anul 1899, se transferă la Brașov, orașul copilăriei sale, ca profesor la Liceul de aici, director fiind pe atunci Andrei Bârsan, și ca dirijor al corului bisericii Sf. Nicolae. Cu apariția lui în Brașov, viața culturală românească, ia un avânt deosebit. De aici pleacă la Sinaia și București (1904) unde cu concursul mai multor cântăreți de seamă și a soției sale Dna Maria Dima, scoate la iveală arta românească, valorificând produsul activității muzicale artistice a Românilor din Ardeal. Tot

dela Brașov, împreună cu celebrul baritonist Popoviciu Bayreuth și cu soția sa, întreprinde o serie de concerte în diferite orașe ale Ardealului.

Intrarea României în război, aduce în familie o multime de greutăți. În cele din urmă Dima se hotărăște să treacă munții în Țara Românească împreună cu cele trei fice ale sale. După ce poposește câțva timp la Băicoi, la inginerul Pușcariu, o rudă a maestrului, pleacă la București, unde prietenul său Popoviciu Bayreuth era dir. Conservatorului. Este primit cu cea mai mare dragoste și adăpostit chiar în localul instituției. Nu stă mult la București, fiind prins și readus cu o seamă de deținuți din nou la Brașov, (bine înțeles la închisoare) de unde după câteva săptămâni e mutat la închisoarea din Tg. Mureș și apoi la Cluj.

Deși era bolnav, în închisoare a compus prin excelență aproape numai muzică religioasă, bazată pe motive bisericești și originale. Tot la închisoare, înjghebează un cor de deținuți, care la Crăciunul anului 1917, cântă pentru prima dată în capela închisorii. În vara anului viitor, se deschid porțile temniței și Gh. Dima, după o scurtă odihnă binemeritată, reapeare din nou în câmpul muncii artistice. I se încredințează organizarea și conducerea Conservatorului din Cluj, a cărui inaugurare se face la 20 Martie 1920.

Conducerea acestei instituții de artă și cultură, a fost o încoronare a muncii și activității lui Gh. Dima, pentru această instituție muncind apoi cu toată dragostea și conștiința sa artistică. Ia

† Epitropul Ioan Stan Herția

La Săliște, lângă Sibiu, a adormit în domnul vrednicul țaran Ioan Stan Herția, care a fost timp de 12 ani *primepitrop la Biserica Mare* din vestitul sat de munte. Bunicul său Dumitru (Mitu Herția) fusese și el epitrop la aceeași Biserică și timp îndelungat *inspector școlar local*, iar tatăl său Stan Herția se găsea la 1871 printre cei dintâi țărani, cari alergaseră cu banul lor bine chivernisit, să sprijinească întemeierea Băncii „Albina” din Sibiu.

Viața lui Ioan Stan Herția este o dovadă de rară hărnicie și spirit de întreprindere. În tinerețe s'a ținut și el de îndeletnicirea tradițională a înaintașilor săi: *otieritul*, a trecut apoi la *agricultura sistematică* luând în arendă câte o moșie la *Cenade*, la *Roșia* și la *Vidrasău*, unde s'a afirmat ca gospodar priceput, încât fostul inspector, câțva timp al Domeniilor Mitropoliei din Blaj, istoricul Augustin Bunea se simțea îndemnat să-l laude cu orice prilej. La 1919 a fost cooptat membru al *Marelui Sfat Național* din Sibiu, în calitate de reprezentant al țărănimii. După încheierea primului război mondial a întemeiat în Săliște o fabrică de

tăbăcărie, care din cauza crizei financiare din anii 1929—1934 a trebuit lichidată.

Cu prilejul prohodirii, care s'a ținut a 3-a zi de Paști în Biserica Mare, participând toate societățile și reuniunile culturale, artistice, economice și filantropice ale Săliștei, în frunte cu 4 preoți (Iacob Ștefan, Ioan Isacu, Oct. Flucuş, Antonie Gherman), cu reprezentanții autorităților comunale și de plasă, cu membrii corpurilor didactice dela școalele primare și secundare, preotul Flucuş a vorbit despre cel decedat ca despre omul bisericii, iar președintele *Frăției Ortodoxe Române*, prof. Alex. Iosof a înfățișat meritele și vrednicia lui ca a unuia dintre întemeietorii și foștii președinți ai *Reuniunii Economilor*.

Din partea familiei s'au făcut în amintirea răposatului Ioan St. Herția, donațiuni de aproximativ 12-15.000 Lei: pentru *Biserică* 5000 Lei, pentru *Cantina școlară*, pentru *Societatea Ocrotirea*, pentru *Gimnaziul mixt*, pentru *Reuniunea Economilor*, *Meseriașilor*, a *Pompierilor voluntari*, pentru *Corul Reuniunii de cântări* ș. a. Fie-i memoria binecuvântată!

I. L.

BIBLIOGRAFIE

Diacon Dr. Emilian Vasilescu, profesor la Academia Teologică „Andreiană” din Sibiu: *O lature necercetată a revoluției române din 1848*, Tiparul Tipografiei Arhidieceșane. 1948, pag. 30.

Cunoscutul profesor de Apologetică dela Academia teologică din Sibiu, P. C. Diacon Dr. E. Vasilescu, a avut bunul gând să cerceteze o latură puțin cunoscută a revoluției din 1848 de pe toate plaiurile locuite de Români.

Revoluția din 1848, după cum se știe, a fost o încercare serioasă pe care au făcut-o părinții noștri de acum o sută de ani, pentru a se scutura de nedreptățile în care erau nevoiți să trăiască din cauza unei conduceri care nu înțelegea să-și aplece urechea la suspinele și dorințele poporului lipsit de pământ și

drepturi. Cum era și firesc, o acțiune de proporția revoluției din 1848 nu putea să lase în nepăsare pe conducătorii autentici ai poporului. După cum recunoaște și Istoria, revoluția a fost îmbrățișată de oamenii Bisericii, căutând să-și dea toată contribuția pentru reușita ei. Cărțile de istorie profane însă prea puțin amintesc de rolul pe care l-au jucat oamenii Bisericii noastre în această măreață acțiune de desrobire. P. C. Diacon Dr. E. Vasilescu, a făcut un serviciu bun atunci când și-a pus această problemă, reușind într-o formă succintă dar clară, să pună în lumină strădania preoțimei noastre, din toate provinciile locuite de Români

Broșura e binevenită. Ea desvăluie figuri de Episcopi și preoți de acum o sută de ani, care n'au pregetat să-și pună în primejdie viața pentru

a ajuta poporul ce-l păstoresc. „Pentru a nu trece prea ușor peste aceste lucruri — zice autorul — pomenim numai că protopopul Turcu a fost spânzurat la Cluj, prof. Ștefan Moldovan măcelărit la M.-Oșorheiu, preotul I. Papiu spânzurat la Turda, preotul Albini împușcat în Manerada, preotul Gregorian, tatăl tribunalului, împușcat odată cu feciorul său la Sibiu, preotul Târlea împușcat la Gherla în prezența celor șapte fii ai săi. În comitatul Zarandului au fost spânzurați șase preoți. În Hususeu a fost împușcat un preot cu 12 săteni. Pe Câmpie au fost omorâți 40 de preoți” (pag. 29).

Așa cum și-a propus autorul, broșura P. C. Sale are darul să arate „că preoțimea română a fost suflul mișcării revoluționare din 1848 și că luptând alături de popor și pentru binele poporului, n'a fost numai cu cuvântul și cu rugăciunea, ci și cu fapta”.

Broșura se citește cu plăcere și interes, de aceea având în vedere și caracterul ei actual, nu putem decât să o recomandăm cu toată căldura atențiunii binevoitoare a preoțimii și tuturor cetitorilor de carte din Eparhie. Se poate cere direct dela Sibiu. a. f.

Rugăciunea

de P. CORNEILLE, trad. de Elena Farago

*Vorbește, spune, Doamne, căci robul Tău ascultă;
Zic robul tău, că astfel în adevăr îți sânt.
Și rob Ți-oiu fi de apururi, și-oiu merge zi și noapte
După al Tău cuvânt.*

*Dă-mi duhul care poate să-mi lumineze mintea,
Să pot pricepe, Doamne, menirea ce-mi vei da,
Și contopește-mi toate dorințele în dorul
De-a face voia Ta.*

*Dar făr' de tunet fie cereasca-Ți cuvântare,
Ci picură-mi-o'n suflet încet și blând, și fă
Să-mi fie roua care, dând florilor putere,
Și duișie dă.*

*Voi nu'ndrăzneți să-l cereți, Evrei, vă era teamă,
Crezându-i graiul tunet ce bubuie trăznind,
Și n'ați avut tăria când străbăteați pustiul
Să-l auziți vorbind.*

*„Vorbește-ne, vorbește” — așa-i spuneai lui Moise —
„Dar roagă-l tu să tacă pe Dumnezeu, de poți,
„Căci graiul lui de tunet de-ar răsuna aicea,
Ne-ar prăpădi pe toți”.*

*Eu nu mă rog ca fiii lui Izrael, că alta
Mi-i închinarea, Doamne, și nu mă tem de fel,
Ci stau senin în față-Ți și ruga mea-i asemeni
Cum spune Samuel:*

*— Ești singurul de care mă tem în lumea asta,
Și singur Tu ești graiul de care-aș asculta,
Și dă-Ți porunca, Doamne, că robul Tău ascultă
Plecat la voia Ta.*

parte activă și sprijinește cu suflet, întreaga mișcare artistică și culturală, care începe a se desvolta și a lua un avânt deosebit în capitala Ardealului. Anii mulți însă, plini de o muncă rodnică, istovitoare și de mari lovituri sufletești ca cele a morții copiilor săi, doborâră în luna Iunie 1925 pe acela ce a fost maestrul și compozitorul Gh. Dima.

Opera sa este pe cât de bogată, pe tot atât de variată: Scrie muzică laică: cântece-lieduri, cu acompaniament de pian; cântece populare la fel cu acompaniament de pian; coruri pentru copii și voci egale, cântece populare, coruri a capella pentru cor bărbătesc, coruri mixte, muzică pentru cor și orchestră: Mama lui Ștefan cel Mare, Cântată cu solo de tenor, etc.

În spirit bisericesc scrie: Irmoase, axioane, tropare etc. „Fericiți sunt cei goniți” (motett) tradus și în germană. „Liturgia Sf. Ioan Gură de Aur” în La, „cântări funebreale” cu text român și german, pricesne, etc. Toate acestea fiind pentru cor mixt. Pentru cor bărbătesc scrie „Sf. Liturghie în Sol”; „Cu trupul lui Hristos”. În închisoare a mai scris Dima, „Când de pe lemn mort...” pentru voce și pian.

Făcând o privire asupra caracterului și evoluției operelor lui Gh. Dima, am putea face următoarea constatare: autorul, este unul dintre elementele cele mai reprezentative ale școlii germane la noi. Dar cu toate că, această școală i-a împrumutat și dezvoltat metoda de lucru, tematica gândirii sale muzicale rămâne originală: O „structură prin excelență armonică cu toate consecințele ei ca:

primatul armoniei față de melodie, simetria frazelor muzicale și contrapunctul armonic”. Gh. Dima, aduce o pronunțată notă personală în cadrul muzicii românești, a cărei influențe se simt în toată opera urmașilor. Dealtfel, este unul dintre puținii compozitori români din acest timp, cu o personalitate creatoare într'adevăr. Această personalitate iese în evidență în ciuda tuturor influențelor suferite în anii de studii. Opera lui o putem împărți în trei faze distincte: În primele lucrări, predomină influențe ușoare ale lui Schumann și mai mult mendelsoniene, manifestate în „discursul armonic, în maniera modulatorică, în întrebuintarea frecventă a suspensiunilor, în succesiuni armonice puțin dulcigi și într'o foarte pronunțată grijă de eufonie”. Chiar și unele melodii, lasă să se observe această influență mendelsoniană. Cu lucrările sale religioase, ar începe a doua fază a operelor sale. Primele compoziții religioase, sunt cele două liturghii, prima pentru cor bărbătesc și a II-a în sol. Faptul că prima nu are o structură contrapunctică „fructuoasă”, ca și dealtfel unele din „cântările funebreale”, i-a împiedecat popularizarea. În a doua liturghie, pentru cor mixt în La, se poate observa o anticipație a stilului contrapunctic de mai târziu, „precum și preferința lui pentru o structură armonică intens modulatorică, în care melodia cedând dela notă la notă succesiuni armonice, aproape că nu mai are înțeles, fără suportul armonic”. Acestei armonizări diatonice îi ia locul mai târziu o armonizare mai cromatică, cu o vădită

Deasemenea, stilul contrapunctic devine mai concis, în „Cântările funebreale” seria II-a: „Chipul mărimii Tale”, „Intru odihna Ta” etc. În unele din aceste se pot vedea și ușoare influențe a lucrărilor vocale ale lui Brahms, iar în altele „înălțări armonice cari aparțin epocii Wagner—Liszt, Wolf”, caracterizate prin acorduri situate la distanțe de terțe: ca în „Irmos la înălțarea Sf. Cruci”.

Rezultatele stilistice, sunt totuși problematice. Și aceasta pentru faptul că Dima, a încercat a combina elemente stilistice atât de disparate, rezultate din două feluri de gândiri cu totul deosebite: vechile melodii bisericești, cu o structură eminiamente liniară și părți fie omofone sau contrapunctice cu o structură armonică. Melodiile de strană suferind o modificare mai mult sau mai puțin radicală, denaturându-li-se sensul, o modificare cerută de concepția și interesul gândirii sale armonice.

În partea treia a lucrărilor sale, scrise spre sfârșitul vieții întrebuintează exclusiv cântarea de strană. În acestea discursul armonic este mult simplificat, armonizarea fiind de o plasticitate și claritate remarcabilă față de epoca anterioară.

Operile lui Gh. Dima, sunt pătrunse de o adevărată frumusețe artistică, isvorită dintr'o puternică și sinceră emoție creatoare.

Iar faptul că, nu sunt popularizate îndeajuns, nu constă în aceea că ar fi lipsite de o valoare artistică, ci în lipsa unei culturi muzicale în acest sens, îndeajuns de dezvoltată. Prof. ION BRIE

CRONICA EVENIMENTELOR

PELERINAJ

la Sf. Mănăstire dela Rohia

Ca și în anii trecuți și în acest an, la 15 August, Sf. Marie — se va prăznuî hramul Sfintei Mănăstiri dela Rohia.

Sf. Liturghie va fi săvârșită de P. S. S. Episcopul NICOLAE și marele sobor. Preoțimea din jur și poporul doritor de cele mântuitoare vor veni din bună vreme.

Am dori ca preoțimea noastră să cerceteze documentele anului 1848—1849, acolo unde mai sunt, scoțând la iveală stări noi despre cele petrecute acum o sută de ani.

INTERNE

Intre Republica Populară Română și între Republica Cehoslovacă s'a încheiat și semnat un tratat de prietenie colaborare și asistență mutuală. Tratatul a fost semnat în ziua de 21 Iulie a. c. Din partea Republicii Cehoslovace au semnat Antonin Zapotocki, președintele Cons. de Miniștri și Vladimir Clementis, Ministru afacerilor străine, iar din partea Republice Populare Române Dr. Petru Groza, Președintele Cons. de Miniștri și Ana Pauker, Ministru Afacerilor Externe.

Tot cu acest prilej pentru reglementarea provizorie a raporturilor economice între cele două țări, cele două delegațiuni au convenit să încheie un acord.

Concordatul încheiat între România și Vatican a fost denunțat. Conducerea țării a pășit la aceasta măsură, întrucât prin concordat au fost asigurate drepturi potrivnice prevederilor Constituției.

În țară sosesc mereu foști prizonieri din U. R. S. S. Astfel zilele trecute au sosit un număr de 743, cari după ce li se fac formalitățile, pleacă spre casele lor.

Secerișul este în toi. Înalta stăpânire a rânduit ca să ducă, după trebuință, mașini de treerat în toate locurile unde este nevoie de ele. Adunarea recoltei se va face de către toți gospodari cu mare grijă sub buna ochire a celor rânduiți de către stat. Partea ce se va da statului pentru folosința tuturora, se va strânge de către oamenii încredințați cu aceasta și se va socoti după bogăția rodului și starea fiecărei gazde.

EXTERNE

În Franța Guvernul Schuman a căzut. Criza de guvern continuă. Președintele Vincent Auriol a avut consfătuire cu numeroși frunțași parlamentari. Se speră într'o rezolvare a crizei prin alcătuirea unei uniuni democratice.

La Haga, s'a ținut conferința celor cinci puteri occidentale conferința a

durat două zile. Schimbările din Franța au influențat desbaterile.

Comunicatul publicat la sfârșitul conferinței lasă să se vadă totuși că adevăratul scop al întrunirii dela Haga nu a fost tocmai „coordonare ietereselor economice și punerea la punct a schimburilor culturale“ cât mai ales chestiuni de ordin militar. Cele cinci state supuse vor să fie cu orice preț garantate din punct de vedere militar de către Statele Unite și eventual chiar de Canada.

Guvernul sovietic a dat instrucțiuni pentru aprovizionarea întregii populații din Berlin. Toate ziarele, care apar în sectorul sovietic din Berlin, publică comunicatul Biroului de Informații al administrației militare sovietice din Germania, cu răspunsul guvernului sovietic din ziua de 14 Iulie 1948, la notele guvernelor Statelor Unite, Marii Britanii și Franței în legătură cu situația dela Berlin. Răspunsul Sovietic demonstrează clar că autoritățile sovietice s'au arătat totdeauna interesate de buna stare și de aprovizionarea normală a populației din Berlin și se silesc să înlăture, cât mai grabnic posibil, greutățile care s'au ivit în ultima vreme în această chestiune.

Fiecare locuitor al Berlinului, indiferent de sectorul în care locuiește, va avea toate posibilitățile de a căpăta pâine și alte alimente de primă necesitate din cartelă, în conformitate cu regulamentele stabilite, la depozitele situate în sectorul sovietic; aceste rații vor fi plătite cu monete care circulă în zonă sovietică de ocupație.

În continuare Agenția Tass transmite că s'au dat dispoziții pentru acordarea de rații alimentare mai mari locuitorilor sectorului Sovietic din Berlin în perioada lunii Iulie.

Berlin. Telepres transmite că, după reforma monetară din Germania Occidentală numărul șomerilor s'a ridicat la peste jumătate milion.

Philadelphia. Marți a fost înregistrat în mod oficial semnul electoral al noului partid a lui Henry Wallace.

Semnul se compune dintr'o platformă patrată pe care se ridică stâlpi de diferite culori purtând inscripția: „Pace, Libertate, Belșug“.

Mai înainte au fost depuse semnul Partidului Republican — un elefant, și semnul Partidului Democrat un măgar.

Arestarea frunțașilor Partidului Comunist American. Biroul Federal de Investigații (siguranța) din Statele Unite a dispus arestare a conducătorilor Partidului Comunist American.

Printre cei arestați se află: William Foster președintele Consiliului Național al Partidului Comunist American, Eugen Denis secretar general al Partidului și numeroși alți frunțași ai Partidului Comunist American.

Nr. 3572/1948.

COMUNICAT

Preoții mai jos notați, adică I. Comerzan-Bodia; Nedelcu Negoită-Bozna și adm. la Trăzne; Veneamin Pârvu-Dol; Gheorghe Goron-Jac; Ioan Barbu-Păuș; Porfirie Epureanu-Romita și Vasile Stanciu-Stărciu, sunt solicitați ca, pentru complectarea tablourilor cerute de către Ven. Cons. Eparhial dela Of. protopopesc Hida cu Nr. 5704/947 și urgentate cu Nr. 1821 și 3016 din 1948, despre care li s'a adus la cunoștință și la ședința Colegiului preoțesc din 14 Iunie a. c. să trimită datele direct Ven. Cons. Eparhial până la data de 5 Aug. a. c. fără a mai aștepta altă urgentare.

Cu acest prilej menționăm că întâzieri de această natură nu sunt admisibile, iar împotriva celor ce totuși vor rămâne și pe mai departe neglijenți, se vor lua aspre măsuri.

Cluj 15. VII. 1948.

Consiliul Eparhial

Nr. 3120/1948,

Circulară

Invităm Cucernica Preoțime să dea tot concursul ei organelor fiscale și administrative, la așezarea pe exercițiul acestui an financiar a impozitului agricol, care se va face pe baza de realități de fapt și constatări concrete ale fiecărei proprietăți.

Cluj, din șed. Consil. Eparhial dela 6 Iulie 1948.

Din încredințarea P. Sf. Episcop:

V. Bogdan

consil. referent.

Secretar eparhial:

Prot. stavr. I. Rușdea

Nr. 264/1948.

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a Ciubanca, din protopopiatul Dejului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat, după aprobarea din partea On. Minister.
2. Casă parohială cu supraedificate economice în stare bună.
3. Sesiune parohială în întindere de 33 — jugăre pământ arător, fânaș și pășune.
4. Una zi de lucru dela fiecare familie, pe an.
5. Stolele obicinuite.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele necesare Veneratului Consiliul Eparhial în Cluj, în termenul fixat și cu prealabila noastră incuviințare, se vor putea prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu credincioșii.

Dej, 14 Iulie 1948.

În înțelegere cu Consiliul parohial din Ciubanca. Dumitru Purdea, adm. protopopesc.

Mr. 3299/948. Aprobata.

Cluj, din ședința Consiliului Eparhial ținută la 16 Iulie 1948.

Din încredințarea P. Sf. Episcop:

Prot. Pavel Șendrea

consil. referent.

Secretar Eparhial:

Prot. stavr. I. Rușdea

CONCURS

Pentru complectarea postului de cântăreț bisericesc din parohia Țelna, protopopiatul Alba Iulia, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea cantorală în extindere de 3 jug 238 stj.
2. 200 litri vin — în natură — dela bisericeă.
3. Venitele stolare îndatinate în parohie.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererea dinpreună cu actele legale, Oficiului Protopopesc al tractului Alba Iulia, și cu aprobarea noastră se vor prezenta în parohie spre a cânta la strană și a face cunoștință cu poporul.

În concurs vor fi admiși numai cântăreții cari au Diploma de cântăreți bisericești.

Alba Iulia, la 3 Februarie 1947

Oficiul Protopopesc, al tractului Alba Iulia, în înțelegere cu consiliul parohial din parohia Țelna.

Al. Baba, protopop.

Nr. 805/1947. Aprobata.

Din ședința Consiliului Eparhial ținută la 12 Februarie 1947.

NICOLAE

Episcop

Const. Hașcău

secretar

Nr. 252/1948.

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh al parohiei Răzoare din prot. Lăpușului se publică concurs cu termen de 30 zile dela apariția în „Renașterea“.

Beneficiile sunt următoarele:

1. Salar dela Stat după aprobarea din partea On. Minister
2. Sesiunea parohială de 1400 stj. arător și folosința ierbii din cimitirul bisericii.
3. Lemnele necesare pentru încălzit și dreptul la pășune pentru 2 vaci
4. Stolele obișnuite.

Candidații își vor înainta cererile P. Ven. Consiliu Eparhial-Cluj, anexând totodată documentele necesare iar pentru a face cunoștință cu parohienii, se vor putea prezenta în parohie în termenul fixat cu prealabila noastră incuviințare. Țg. Lăpuș, la 4 Iulie 1948.

În înțelegere cu Consiliul parohial Răzoare.

Pr. Gheorghe Todea, adm. prot.

Nr. 3227/948. Aprobata.

Cluj, din ședința Consiliului Eparhial ținută la 6 Iulie 1948.

Din încredințarea P. Sf. Episcop:

Prot. Pavel Șendrea

consil. referent.

Secretar Eparhial:

Prot. stavr. I. Rușdea

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj